

בעולם

(המשך מעמוד 5)

התקפה חדשה של אותה מחלה, במהורה מסוכנת יותר.

אם תגורש ארצות-הברית מחיאס-נאם, ולאחר מכן מכל דרום-מזרח אסיה, תקום המולה נוראה מבוססון ועד סן-פראנציסקו. שוב תגבר הזעקה כי בוגדים שפלים, סוכני הקומוניזם, מכרו את המדינה. שוב תגבר הקריאה לאיש-על-סוס, למנהיג דמוגי שישים קץ לאויבים מחוץ ולבוגדים מבית.

אין מה להגיד. האמנם קרובה סכנה זו?

השבוע היה נידמה כי מעולם לא היה הציבור האמריקאי רגוע ושלו כמו עתה. לינדון ג'ונסון נוהג בו ביד בטוחה, גיבש רוב עצום סביב שלטונו, מאחד תחת כנפיו פועלים ובעלי-הון, אנשי שמאל וימין, ליברלים ושמרנים. רטן עסקן רפובליקאי: „אין לנו מה להגיד. מה שלא נעלה על דעתנו — לינדון אמר זאת לפנינו.“

אולם אותו עסקן ביטא נבואה קודרת. רק דבר אחד יכול להציל את המפלגה הרפובליקאית משקיעה גמורה, הוא הוסיף. אם תסולק ארצות-הברית מחיאס-נאם, ישתנה המצב בין-לילה מן הקצה אל הקצה. שלטונו של ג'ונסון ייקבר בעיי המפולת. העולם, ששלמו תלוי במידה רבה ב"שויי-המישקל הנפשי של אמריקה, יכול רק לקחת כי הנבואות השחורות ביותר לא יתאמתו.

אישים

צדיק בן צדי

הגיבורים עייפים מן העולם, והעולם עייף מן הגיבורים.

אלברט שחייצר נשען השבוע על הקיר הלבן, כאשר עברו על פניו המברכים. ב"יום הולדתו ה-90 נראה חלוש, סירב למסור ראיון לעיתונאים. הם צבאו עליו לשוא, בבית-החולים הנידח שלו בעיירה לאמ בארנה, לבב הגיונגל של מדינת גאבוך במרכז אפריקה.

כושית זקנה הגישה לו שתי ביצים, נכבדים גרמניים מסרו לו מגילת-קלף ותרו: „מה, מקהלת ילדים מצורעים שרה לו הוא בחור כארז, וסירות ערכו מירוץ בין התני-נים בנחל אוגואה הסמוך.“

אולם כמו ג'ונסון צרציל בן ה-90, ש"נאבק עם מרהמות בלונדון הקרה, שיך גם הדוקטור אלברט שחייצר לעבר.

צ'ומבה בסדר. לפני 52 שנה בא לרפא את האפריקאים — ומאז לא השתנה. אבל האפריקאים השתנו מאד — והדוקטור מוצא-חן בעיניהם פחות ופחות.

הם טוענים כי הוא קולוניאליסט המתייחס אל חוליו כמו מושל מחוץ, מסרב לפנות אליהם בשמם, מתעקש לזהותם במיספרים סיפוריים. הוא מסרב, לטענתם, להנהיג שיטות-רפואי מודרניות ולהקים בית-חולים היגיני משוכלל, בדבקו בשיטות פרימיטיביות.

שחייצר עצמו אינו מכחיש את הטענות. „כאתי להביא מרפא, לא להביא תרבות“, אמר הישיש.

וכדי להבהיר לגמרי היכן הוא עומד, אמר הדוקטור הטוב: „אני מאמין כי מואיס צ'ומבה נוקט במדיניות נכונה בקונגו.“

טוב-לב גזעני. אירופים רבים, הסבורים כי שחייצר הוא קדוש וכי צ'ומבה הוא רוצח מתועב, יתמהו על פסוק זה. אך הדבר אינו מפליא. שחייצר, בן ה-90, פשוט לא שניה את גישתו מאז היה בן 40 — כשהאמפריאליזם הלבן באפריקה הגיע לשיאו.

הוא עודו לובש את הכובע הטרופי ה"לבן, שהיה פעם סימל-הכר של הפקיד הקולוניאלי הזר. הוא מאמין כי האדם ה"כוש" שונה במהותו מן האדם הלבן, וכי טעות גמורה היא מצידו לנסות להידמות לו. הוא צדיק גזעני.

אך אם הועם זוהרו בעיני האפריקאים הצעירים, לא דהה ברקו בעיני הלבנים הקשישים, ובעיקר הלבנות הקשישות. כי שחייצר ממלא תפקיד חשוב: בעולם חשוך ופסימי, ששוב אין בו גיבורים וקדושים, הוא מסמל את טוב-הלב, רוח-ההקרבה, ה"הומאניזם הנאצל של תקופה אשר לא ידעה את פצצת-האטום.

על כן עולות אליו ברגל כל הנשים המחפשות זיק של אור — מאצילות לונדון ועד רות דיין, אשתו של מי שהיה שר-החקלאות, שביקרה אצלו פעמיים.

לולא היה שחייצר קיים, היו צריכים להמציא אותו. לעיתים נידמה, שזה אכן מה שקרה.

יש להן דבר משותף!

כי היא שעימה לכולם!

פרומט-ר. י. עקוביץ